4 JAN 2006

TO THE READER

KINDLY use this book very carefully. If the book is disfigured or marked or written on while in your possession the book will have to be replaced by a new copy or paid for. In case the book be a volume of set of which single volumes are not available the price of the whole set will be realized

SRI PRATAP COLLEGE
SRINAGAR.

LIBRARY

Class No. 891.441
Book No. A39Z
Acc. No. 16059

891.441
A 39 Z

چھوقن عشقن قصہ بوزن سخت مشکل
مہ آسن کینہ گمت کینہ پت دل

زہرہ و بہرام

16059

من تصنیف شاعر نامی گرامی

علی محمد صاحب گنائی المتخلص بہ عاشق ترالی ساکن قصبہ ترال

بفرمائش

صاحب ارشاد اذکار رشیدی پیر غلام محی الدین صاحب نوری

سجادہ نشین درگاہ حضرت ایشان شیخ یعقوب صرفی رح

بحسن سعی بلیغ پیرزادہ غلام احمد صاحب ہمدانی۔ طبع گردید

پبلشرز
غلام محمد نور محمد تاجران کتب
سری پیر گنجا بازار سرینگر کشمیر
مائیسمہ بازار امیرا کدل
محمد سلیم پریس لاہور باہتمام ملک محمد شفیع پرنٹر چھپا اور غلام محمد نور محمد سلطان ... نے چھپوا کر شائع کیا

بسم اللہ الرحمن الرحیم

خداوندا زعرفان سینہ برتم	مصفّا نزد لک آئینہ کرتم
ہدایت با بلاغت یار من کن	زلطفت یکنظر در کار من کن
ہمہ برتم جام دل از بادۂ عشق	ہمہ کرتم جای بر سجادۂ عشق
زعشق مصطفےٰ قوت دلم کن	زمہر گلرخ او بلبلم کن
سو صاحب تاج مرسل ستی چہ محتاج	تہندوی راج صاحب سر معراج
گدائی در ہمن خاقان و قیصر	تعالی اللہ سو پیغمبر سرن سر
سر روح اللہ اندر پیش او خم	پر روح الامین زو ماندہ درہم
صفیر شوق او موسیچہ کردار	بموسیقارہ موسیٰ کردہ درکار
چو چار اختر تہندی یار افسر	ابوبکرؓ و عمرؓ عثمانؓ و حیدرؓ
نتی تہم و نیکی کعبک چہہ محکم	معظم خالقن کرمت مکرّم
نتی ہر چار اعلا مک چہہ سر ار	تمن پٹ لارای عاشق ہرکار

در بیان مدح مرشد بزرگوار و رہنمای نامدار قدس اللہ روحہٗ

زبعد حمد حق و نعت احمدؐ	دنن لازم چہو مدح پیر ارشد

تعالی اللہ چہ پیر بہر تو پیر
بحمد اللہ منس قلبس سو اکسیر
ز تشبیہ و افضل و اقران اعظم
بعید و الکمل اعیان اعلم
طبیب علت قلبی و صوری
جناب شاہ محی الدین نوری

سو جگ نور سو یا عشق منبع
لفضل نور سوی نور علی نور
حسنی جمال الدین
پیشوا شیخ پر فیض نسب
چشتن بالا [illegible]
سلسلہ حسب اوس [illegible]
دل از عطر حبیب [illegible] فی
معطر نس [illegible] صوفی
خلیفہ [illegible] نعمان [illegible] اسلام [illegible]
[illegible] صدر [illegible] بدر بدر [illegible]
[illegible] صدر [illegible] نور [illegible]
[illegible] الکان [illegible]
[illegible]

ژنٹ پردہ رنٹ جان جہالن — ون چیشمہ کہھن کون ومکالن
بہمت چارہ سازی سرافرازی — عجایب دلنوازی عشقبازی
اکس سالن نہ مانع ماسوالن — دوہن الن بمطلب چشم والن
سزای نار کیتاہ وصل زار — کرن اشرار باللہ ز اہل اسرار
تہوم سر سبران سلسل منز — یہندوی حب الٰہی دم دلس منز
تسنز تصویر فکرن میر تہاوم — مہ حب پیر دامنگیر تہاوم

داستانِ اوّل در تمہیدِ کتاب در بیان عاشق شدن بہرام بر دختر وزیر زہرہ نام و وصفِ سراپای آن جہان آرای گوید

حدیث عشق بشنو باش مایل — بیا ای طالب نیکو شمایل
ونی کاسی خزان غم ہمانا — بہار دانشک اک داستانا
بہندوستان پناہی کجکلاہی — چھو لکھمت آسو در بنگالہ شاہی
کرت مرخم ہمتس کن راجہ کم کم — بدولت جم بصولت زن سو رستم
سو واراہ پر یرا یا مہر آرا — سو دار ابر رعایا با مدارا

٣

غرض ازین پادشاہ ہس اک وزیرہ
فلاطون دوم روشن ضمیرہ
وین ازس کورا پسر ولر پایوہ
کرن صحوری کیاہ جان صد ہزار

ان پام عشوہ وغمزہ سہ درکار
شکارستان او صحرای تاتار

سہ تراوان زلف کافر کیش بردوس
سو کاکل ترن بہتک مار پیچان
تسنزی تارہ اکہ ان زلف خم دار
سو طرہ مشک تاتارک سلالہ
سہ شُم فرہاد تقدیرن بتدبیر
ڈکس پیٹھ تکہ تراون شعلہ نورہ
سہ طاقین ماہ زن اندر شب داج
بُمہ آسس کمان خجلت وچھ چاج
بُمن منز خال لس ابرو ہلالس
دو یو چشمو ٹھان ہرن صد آہو
زہ اچھہ لس مشک عبہر مست مخمور
کران ترکانہ انسان قتل مردم
بیتھہ بیٹھ زلن عاشق چھہو بمبورہ
تسند الماسکی زہ اہل اچھر وال

گر زہان از دل مسلمانی فراموش
بقصد اولاد آدم دشمن جان
کرن ہت ہار بےفرصت چھو تہماے
سو غمزہ دلربا ہمچون کلالہ
بُنبلہ ازہ انمز جوی پرہ شیر
بیتھہ خورشید تابان بر سر طورہ
نتہ دون شاہمارن ماکنوی تاج
زہی محراب عنبر بار طغملچ
نشبن بر طاق مسجد جا بلالس
زٹھان سینہ زہ آہ و نالہ آہو
سو منہ بُھل اچھہ اندر نور علی نور
دران از قتل انسان کرسو مردم
تہتہ منہ پھل اچھن منز گت کرن نورہ
تران سینس کرن غربال دجال

سونہ سندر کشتہ سنت ہر بزہری ہاش
زر دوز پرہنہ گشت نمیاو زلف
تپہ بتن نمش سوبن وزل نم
ودیخنت مہ پچ پولنت

مدر کیاہ دندہ قل نتن جان جانین
زبان نش خوش بیان کان بلاغت
گران خنجر زبان طوطی تکلم
زنخدان سیب سیمین ارم زان
ونی کیا وصف آن چاہ زنخدان
وچہت زہرہ جبنیں ہو نجہ ہنز خال
سو غبغب ازمی عرفان لبالب
کنن ور زیر گیسو گوشوارہ
کسنہ دوران سہ ماران گرایہ دورے
شمع ور زنب وچہت تمسنز او گن کار
اوگن سینہ برزان نش نشینہ خونہ
عجائب نش کہسہ ون نار شیرین
دو پستانش سہ پستان تب غم
ترہ میوہ سرو نازس نار پستان

چہہ زان تار کن سہ زان برج دہانز
کلیدی وار بہ گنج فصاحت
ازان جادو بیان صد سامری گم
سنز تہ وشکانت زنخدانش معین
وچہت تنہ یوسف کنعان نہ خوبان
سٹہاہ ہاروت دل آشفتہ احوال
ترنج انو زنک او لب خشک سب در
نتن زان تام زلفن ہنزرہ بستناہ
گزہن دل تار کن ہت شہایہ زرے ور
چو پروانہ دز تبرہ گہنہ نہ نش تار
دوان جلوہ حلب آئینہ خونہ
بیکدیدن بلبن بیمار دیرین
ہو تز خاصہ دربان تب غم
ترنج و غبغب وسیب زنخدان

5

ولی اتنش بلاق تو با سیم براق
رضائی طاق ورخوبان ہارون
سرکدنہ زاری جلجان ہاون
رویہ خی عاشقن دل انبر لاون

کہوران کیا میر بلبلی میر
نہ ماخون عاشق مازہ کنی
نہاہن ہاوت سہ لوکی تحفہ دامان
وچہت تا رفت نہ منت کبک
پہن گویا بیق مجنون نہ لیلی
گران پا بیم بیار زی بیغرض پسل
بان بہرام کے ہنتہ نم وتی ستان
کلہین راوی ہی غازی ترکجان
خواص و عام نزرہ تنک ونن نم

ازان دارو زیادہ بیقراری
ٹکن در شہر گو سوی قصہ شہرہ
سودا روی نصیحت گونہ کاری
پین عاشق بہم بہرام و زہرہ
ثمن لعل و زر کتہ جای دُرگوش
یہ کٹ بوزت ووتی گیہ پادہ مدہوش
صفائی زندگانی ہیت در عشق
امید کامرانی ہیت در عشق
بہ ین مضمون پیر انوی بیت استاد
تاچہوی دانا پرو تازہ کرو یاد

وزیرن بوزُن گو تہ زندہ و ننگ
دپن مینای ناموس لج سنگ
کڈن ویتی ازان جنت سرحد
تہ بیمار از دار الشفا دور

گژھان فارغ نہ تعلیم و زتکرار — یژھان تکرار الفت یار بایار
سوتس گاہی وہن کینتراہ بغمزہ — یہ تس آری کرن از عشوہ رمزہ
بیکدل بیدزہ معشوق یار آسن — دہان بستہ چہیہ در گفتار آسن
سبق تراوک تہ براوک کارعشقن — للہ وُن ہوزہ آسکُ نار عشقن
اکس اکہ دمیدم شید او مشغول — اکس اک عاشقان چشم مکحول
اکس اکہ از باون گوش برگوش — اکس اک سازہ باون وُوتس بر دوش
کرن کیہ تراٹ از حد کار سازی — پرن کیہ ایم کتاب عشقبازی
کران کسب فنون تم مدرسک بار — دران مشق جنون یم عشقہ بیمار
غرض ایام نادانی کرک طے — بیتھی بالغ سپن تتھہ شیفتہ گی
نہ از دست ملامت تم مبرا — معرا نیز در شرع غرا
رفیقو دوستو کرہ ک نصیحت — نہ راہ عاشقی تراوو قدم پت
مہ زالو سہل چہ یہ راہ عشقبازی — چہہ الحق عشقبازی جانگدازی
چھو قند عشق بیدشیرین و قابل — دلی باسم قاتل چھوی مقابل
یہ گوزو یانہ زالن زندہ درنار — چھوی پرواز زن پروانہ سندکار

دربیان اشتعالہ کرون
وزیرن بجہت بادشاہ
داون او براخراج ہمہ

وننتہ ہی دراو وانہ نہ سو بامہ کرو
دواسہ پیچ خرتس آداب ساری
اوانہ خرن نش ول مغموم واریہ
کن نش پتہ بن لرن چین جبین
وچیت پتہ بن کر ہیوگوکھ پتھ تھس
دین وان کیبارہ دنبن پای تھس
دنیران بو تسہ ونہ ونجتبس
خداکس تنی تنی جاہ ومعمور
خرابہ آبادعالم کرونہ معمور
زعدالت انجمن بیداودی نور
زبیبیت کرس چھ پیان ازمہ تھ

لبن فرصت دوہہ اکہ دراہ حالی | ہمگنتھ آیہ ہیچون لا او بالی
نہ تس دردل سو تعذیب وغضب باکھ | نہ پرواکانسہ ہند نہ منع اُباد
چو بلبل حال دل تس گلعذارس | کرن حالی وفادارس بہارس
بیان کُرتھ تس ہجرک فسانہ | ہمن معشوق جالس عاشقانہ
زسوز دل اکس اکی سیم آغوش | زجزع وفزع ہای ہوی ونہو جوش
کرک زاری زفرط بیقراری | بہ بسیاری زدیدہ اشکباری
ونک شرٹاٹو وزیرس حال سارے | زغمازی سو قیل وقال سارے
وزیرا ز حدّ وغایت گو غضبناک | سپن پیچان بساں مار ضحاک
دتن فُرمان ٹلکن وارہ ٹکن دند | انکہ نہ شہرہ کرک زحجرہ پاپند
تہوُن تس گنج حُسنس اچھ شہمار | تمس لہ تلخ گو بس مردم آزار
کرُن تلقین ہمن خاراو بستر | دزنہ سنہ جای کر نہس خارونشتر
خلاف امر دراہ باب کرنہ س | ہمہ آرام جان نایاب کرنہس
غدا مانند گلشکر وزِس کم | ولی ایذا زیادہ تس بہر دم
مدارا تس کرون غمگین نہ نو میاتو | محبت تس برن گویا مرنو میاتو

۷

ہمان زوبہ نہ کرو دو ہم نش
دپہت پچانی زرخشان برق بیشتر
بجنگل رعد افغان میز نیشتر
پاہن عدل نوای ش ہنہ زاد
کردی شہزادہ بہرامن بیداد
نہ کرم روزنہ روشن چون شب تار
نہ کرم ہنگ عزت گوس گیہ خوار
نہ کرم نوزنہ رفعت نام
باقبال نوزنہ ہمہ شمول مہ ہلالم
کرون کالای ناموس عام
بپیری گوس بو بر نام
نہ فقر بخت کرنا گوم ازخم
کرمی شمہ ازدل دفع این لرش
رتی دوہن بجگرش پیش داور

Library Sri Pratap College Srinagar

۸

شکایت با هم شناس آیه درگوش ... چو دریای تمام آ و در جوش

دتی تنهن حکیم ناطق عبرت عام ... ائی تحقیق براخراج بهرام

ازین فرمان نافذ شاهزاده ... گدازن دراد دل بر غم نهاده

نه غیر از سایه خود همسفر تنهن ... نه زادِ ره بجز خونِ جگر تنهن

بدست او نه تسبیح و نه زنار ... خیال تار زلف یار در کار

ازان عبرت خلایق پی بماتم ... کهتک عشرت وٹک عشرت وٹک غم

پنهه لاران ودن تنهن یار ساری ... کران تنهن الوداع واشکباری

سران عصر ساری خون هارن ... برخصت پا برهنه آس لارن

کرن تودیع احزا ابن تنه بارن ... زران تصدیع انزابن نه جارن

ون پت کن دائی وزس ما به سیتی ... سه نیکو ائی تنهن چون سایه سینی

تهی ره چهپت لوکه چارس سو بهرام ... نجون خام کر مُت پخته اندام

ودن واراه نه وتنهن نعره ودیس ... اشکِ روغن ملون تنهن مشکبوس

ون آتس ون کیا گیه یه لاله ... ون مالو سهم میانی غزاله

فقیری چهی نه رانِ ون برامیری ... مهه پیری چهم کری کیاه دستگیری

دپوی یارن چهوسن برارن نگارس
هیمنا کل دیم درشن ژلم غم
کت قسمت مہ آسم آب و دانہ
سہ بہ و دم و ورہ نیوم دل بیغما
مرس بو یدیتہ ستن پهیرہ یارس
در بیعالم زعشقش بر نگردم
مرت بی برہی جانان جنت و حورہ
هک تژالن زه یدوی و درک نارہ
بونهادہ اس هاچهو سنہ بوالہوس بو
وگرنہ چهوی غنیمت پس یهوسات

گلس تل چهوی فلانی سبزه زارس
چهواز ممکن پگاه واللہ اعلم
تنت امکان اقامت آسہ یانہ
یمناژہ ورہ نیزت ترک یغما
کہس مہ ما تمنک سوسن مزارس
ہر تیغ مرگ تا بے سر نگردم
گر همنہ عاشقن ہندتی چهود ستوئہ
دیک ناموس راوم ملک یکبار
بو پروانہ صفت چهوس نئے نگس خو
هلا بر خیز وفی التاخیر آفات

در بیان رفتن دایہ بہ نزد زهره و ادا کردن پیغام بهرام و بر آمدن او از خانہ بلباس مردانہ

تہ بونت تیز دانش دایہ چون تیر
بہ برج زهره لارن آیہ چون تیر
رٹن اک مطلبا برقصد حیلہ
گرن سوی مطلبک حیلہ وسیلہ

٩

حلاوت عاشقن کہ چهوی جیانس
مرارت پهکنہ مجنون مماتس
کدن جان برامید وصل جانان
چهو نہ سان بوالہوس ناحق برسان
نزای یار یارس عین یاری
فراموش ول ردای اختیاری

وَنِ چھوم چانوی توقع چھک زہ غمخوار
گراہ اکھ اننہ زہارت تیز رفتار

اِنت تہوزن تہ شیرت بادپایہ
ونت تہوی سوار زن شامہ ہایہ

بلم کرانوی کہنت تس نیرتہ شامس
زلم گرانوی وچھت ماہ تمامس

دلس تمہ دایہ وعدہ حق ہتون ہین
دمی یو گرانت بالرأس والعین

دلاسا تس کرت سی دای رایہ
دلس منز وایرت کیاہ نیکرایہ

انون زہارت چھو ولدل تیز رفتار
تنگہ چارت براقاہ برق کردار

اگر خورشید تس پٹ تراوی ہے
بیکدم آسمانس گراوہ ہی طے

صبا سرعت عقاب چار پر آسو
سو اشقر زن اوفن بر بحر وبر آسو

یہوی ہت دایہ شامس آیہ چون تیر
سہ زہرہ کہر شہیلس دایہ چون تیر

گنڈت رخت سفر مردانہ پانس
جواہر ہا گڈت امنت خزانس

دتن برسنگ آن قرابہ تنگ
بیک آہنگ تس عزم دل وچنگ

تردد تراوچھوی بیجا صلن کار
توکل پراوسوی صاحبدلن یار

دواسپہ کیاہ یکن ماہ وہفتہ
دو پہر از تیرہ شب گو رفتہ رفتہ

بجای وعدہ واتت یہ ہیکبار
لبون دلدار چون مہ در شب تار

برات نوروز شب میلہ چون بر
بنی چھوی عملس زعشقباز
وچھک دلدار مہر رخسار در شب
شمشیرہ من گو اصل نوروز
بہانہ گی شادمان از وصل نوروز
ونن اسرار باہم یار با یار
دوستی خواہان اکس اکھ محو دیدار

پتاہ چھوی عاشق تہ ہرشب چھو شب فراق
بعرق بینوایان تاج درشب
بشارہ اینا معراج درشب
زع القصہ وونی کیاہ شادمان گی
زنشادی زن تہ ملک جہان گی

١٠

ازان جاچھون صبا ان خوف وشنو
پتین گی تزن وون ہین تزن شین لو
دریان اسپان رپیتن اینتہ دلبر
سلیس جشم تزاوبہ رسدن بیتن
ناہ وواتہ دامن فتح ونسیم

نیریہ تزن بہ رشت تاپان
دوہ دونہ گو یاون رہ
بتلاوہ نادن وہ نیرن گو تہ
صبا جشم خوشتہ بہ سفدو ان
بہ دوان نہ نزن و دو دہ رو ہ بلاکو
تلاش جہد اکس نیرن زنیان
منتظر صحیح چھوچ بہ پتون پیشیمان

وزیران فوج کر لگ دمنا سو
برای جستجوی زہرہ پر ہر
ہو ہیئت ایک ہر سواریں
بہ ہیئت و کوہ جا سوسان آتہ جا
سوانہ یاران ہو الگو دمنت قص
غلط گو یا بدینت امنت
سبب عشرت او سوی شہزادہ پاو
بجلیت ہی شہزادہ او جا نسو
بجلیت الا اینیں او انی ان اوو
بجلیت ان ہر لطینیت جو فی جان
کرای ظرار زہرہ دانیں ہر ای
خبر از زہرہ انین کی ای ہر
و گر شہ بو جدا ہوی جستجو ای ایں
بہر پا ہیم ہیا ہوی شہزادان انیں
بجلیت جو فی کیا پیشتر ان

١١

سو چشمہ از لطافت چشمہ نور	چونہ مرزم بی کسافت چشم بد دور
عجب تت آب ہاضم گلشکر وار	سٹھاہ شیرین بمثل خندہ یار
زرنج رہ سہ نہ زہرہ آرس کاہل	گمت نس باندہ اعضا و مفاصل
ز برج زین بر آمد شد دلش شاد	قدم بر منزل آن سبزہ بنہاد
کرن تت سبزہ زارس سیر سیایہ	تماشا چشمہ پٹ پھری وار
ز محنت آسوس کھٹو مُت و تاب تف	برغبت چانوزان چشمہ کف آب
وچھان او چھان سو چشمہ نس نہ چشمہ	سٹھاہ نورہس کرت گارن کرشمہ
سندر غالب گیین پٹ سبزہ زارس	شبن بالین لب چشمہ نگارس
وچیت آنخواب خوش بہرام گو شاد	دپن بیدار ید کراون چھو بیداد
امس چھیم ناگہ سندر کیا زہ بیدار	کرن ہشیار پانی گرتہ دلدار
ہوا و چشمہ سبزہ با طراوت	توی ماکر نگارن استراحت
بو تا مت نیرہ سیرس لالہ زارن	مباوا آسیہ کانہہ دنبالہ لارن
پری بر چشمہ تراوت گو سو عیار	نتہ بر جبیں بی آمناہ رخسار
نظر گاہس اکس پٹ کھٹو بیکبار	یوان ڈبوڈہن سواراہ تیز رفتار

بمیدان رستم چابک عنان چھوس
شغاو عصرا بدزمر دمان چھوس
نہ بوزن تشہزادہ بر غضب آوو
مقابل نس نی شمشیرت درا و
دو دستی لائیں تیغ یمانی
بیک زخم رستم مارن او چھانی
بکام تیغ چاون رستم
کرن پامال مرکب نس سر و بر
سوارن و یمن جانوز غدار
زبس شادی پیش پرای سوی یار

در بیان بیدار شدن زہرہ
دلیرانی او بسبب عنر حاضر
بودن بہرام و سوار شدن او
بلجت فوجو جدائی شان
از یکدیگر

چپن یارب سوارزده یا بوز گوم
بحث بریه کی زه مغلیوم
بحث دهن احوال زارم
تالحو نامحرم وسوتی نه شفته کالم
گرم ہم زم سوی چشمه دو باره
سپن ہاتی سوی چشمه پاره پاره
دلش چون رنگ گشته نه بنز نبالکل
وچهون اک گل زان پر چوبل
ستر زشک گل وان سوی چشمه لارن
بهرام او سوی چشمه لارن
پریزه ویس یو چون دیوانه یارن
نوژه بن با نه آن مرکب یار
سپن پیچیده همچون مار طومار
نظر نامت سپن پټ نس سوارس
چو شیطان غول کس گوس یارس

دپن شهزاده کراون اوسپگار
پنه لس ازلب آن چشمه یکبار
وچهون هرسو سپن آشفته دل تام
نه ناگس پټ بهت نه سبزه زارس
گرس پټ کهتر کرن واره تنگ دو
درین اثنا سواره درنظر آس
گمانه گوس غالب چهوم سو بهرام
کمان ابرو تندی روز چارت
ژه لگ کنو ایملک طغرل اتی رو
ژه کیا ناحق ملاله گوی هنت دور
هه کرزانم ژه کراوک بیوفائی
هه کرزانم دکس فیری ژه سرچی
سوار پشیرد ازشور آوازه
نه زهره رخ تسند ډلیت سپن زار

گمت مشغول باآن خصم خونخوار
سپن ازخواب نوشین زهره بیدار
دپن یارب کهاں شهزاده بهرام
خبر چها کیا سبب لس گوم یارس
بجت وجو نظر تراون بهر سو
وچهت سوی مرده پالس تازه زوتراس
تسندی برانثر دناله گیس تام
دنن لس ازشکایت تیر دارت
منگی نه کهنه سرود مهستی بونز
مگر نی بیوفا یارا چهو دستور
دغادک بیخبر پراوک جدائی
باین غربت نه یی بره پابیردی
سپن حیران ونن پنگن نظر باز
پریشان کار همچون طره یار

بجلدی من نا بل نس تیر دراو
خبر ناوصل نس پیا بیش یار او
نه زهره بر سر چشمه یا منت
چهه وانس چی کرن بر افتیا منت
دوان گن سپن نه از چشمه نکارس

چهو یا یی سویو بلبل بکار شتی
مزان ہم کرن کیا تیز سپن نه ژ
وژان قربیاد ولدار سبز دل نس
صد افرین زهره ...

نت بارہ بغیرہ سہ منعوہ
نت بارہ بغیرہ منتس مر جان معطر
ہان نطرہ منتس بغیرہ بنتہ تغوا
ہمیلہ نیم موسیانس بچہ گوی بادن
لہ دون موسوہ نیم ہنتہ ہرستہ ازان
ہمہ سسنی اہم پہ تس نبہامہ الہ الکت
بارامہ سیمبی پیپا ا الا الکت
وودن لوسن ہاپشیس و دانم ادراشن ہدو
لوا چہپ منس جارکیری اوددازا علا دو
ہم کیرزا نم اہم چہپو مہمتوقتن وغام
جفا بہ عاشقان لبیا ارایا ادم
د جہن ہا لہ یوزا جہن لو لہ ناری
سمجن نہ الہ یوکا جہن ہموا دباری

١٣

درہ زان زوان لچ ڈج آپ و تابہ
سہرہ گوس لوست آفتابہ

بجز غم نتن نہ ہمدم کو ہنتہ نتاس
گر ہنو گویا لگوس ماہ تماس

سپن صحرا چوز لفش تیرہ و تار
نہ دا ح رتن ہمتس نہ سیت لدار

بہ برگ کاہ کہوتران اژدہا دار
پہ ترا اندر خرابی گنج کردار

لبن پایان نہ نت صحرای مرس
ہتن آغازہ کراون نوحہ ورس

خیال یار دردیدہ انم آس
انت یارس مخاطب ئی و تن آس

ولو جانانہ کرم جان نوازی
گیس ہیجان بواز لبن جانگدازی

ولو دلدارہ چہس چاتی طلبگار
بولاگی د مبدم نازن خریدار

ولو لعلو شہاہ چانوی سہ چہوم شوق
ہمت درد و رنج جان میانو ترہ ے معشوق

ولو لعلو کنن کر خزع لو لو
تیم آناہ ترہ کان خزع لو لو

بو دراس زورہ کرانی عشقہ چاتی
ترہ رو ڈکی ورہ میانی نندہ باتی

بو شیرت چہس ترہ کت کم سازو شہناتر
ترہ پھیرت کر ہیم بہرام طنازر

بو جہن نارس اندرای یار نارس نادان
ترہ کت نارس و جہت یا باغ نارس

گری دراس بغربت یک لری ہمہ
ترہری لوزہم کرت سنز کیا زری

سبب کیا گوی مہ ہم کینہ تکیا
نرتیغ بحر ترہ ہم سینہ تکیا
ترہ بارہ گو گل کتو لازن مہ چوم
مہ نارہ نت لدون بارہ مت چہوم
نرترہ کو ناہ مہ راوم یا ون نزی
مہ رہ کر ہتس قولانی شراون ہی
گیس معشوقن چو بلبل چانہ وری
ساہناہ میانہ تیری

گلا بو ہنتہ ساہناہ میانہ ہم
نۂ رستوی نوش اردو بارہ پہ چوم ہم
نۂ رستوی باغ جنت پہ چوم ہم
نۂ رستوی گو خزان میانی بہارس
نۂ رستوی ضعف پیری لوکچارس
ولو میانی ایازہ ہمرو نا نہ
دون محمود چہس غزنی اوارہ

ییدن زُهره در شهری که ملکزاده آن دیار بشکار برآمده بود

۱۴

هٔمراه ژنن ہمگاہ ہمراز و ہمدم
دیل ہ فقط ژنن یارہ سندُ غم
چشم و لب ہشاہ گوہر ہیکن اس
بکھتہ دو بیچ ماہ پیٹن اس
نور دل یہ صبح و شام رٕبون
ن تی آس تی ژن نار دیون
بر نہ عاشق باطل چھ گرسی
ہودی تراون ہمہ پت واتت کمالکی
وی مردود ما معقول کرہتھس
ودی ان تم نو ون معقول کرہتھس

مہ تراوم چار بالش مسند ناز
ژہ لاگُت ہیو فا بو مارہ کرہتھس
ولو ہمبورہ لایق چھینہ مسول
ولو جانانہ ناگیرایہ وچھو حال
ولو خوابی ژہ ای یوسف مثالہ
ژہ لادن تھونہ آلو دم مہ نادان
ژلوی ہر سور گراوت عشقہ ناسُو
پشہ کو ناہ مہ نیرن ہتھو م لشہ نار
نہ تھو تھم دل ہنن یتھ چھس وطن منز
وتہ ونو چھو منہ کتو لاری نتہ بو
لجس وتشتن نہ بالن منز غزالہ
کرن زُہرہ چھسی نغمہ گری بو
قرم خامی توہی دیوانہ چھس زار
چھو تیرہ دل گڑ ہانی خوابا کن

غلامان و کنیزک ہای ہمراز
وتن منز ازہ وطن آوارہ کرہتھس
تر و تازہ چھسی پر اران نیر زل
برہ عشقہ نزرہ کرہتھس ہیہ مال
مہ کرومی چون زلیخا دل حوالہ
چھو آدن سرکری قربان پادن
ژہ زاری یو نزبیزاری ون گردُو
پشہ کیاہ ژالہ ہجر کہ مہو نشہ نار
مسافر چھس وتن پٹانہ دتن منز
نہ تہ لیکھت لدی نامہ نتہ بو
لجبن پشتن نہ زالن منز بولالہ
تیم آناہ ژہ لاگی مشتری بو
کرم نندر مہ ناگس ہٹہ پری وار
صفا حاصل چھو بیداران تہ پاکن

بہشتس روز چھون صبا ذوق و تشیر
براز انس گلن کیہ عجب چھ تصویر
سہ زہرہ آس لالہ ان دتھ پیار
وچھون پنن شہر عجائب چھ گلزار
بہشتس گلشناہ از عدل والی
بنگالہ عالی
مرصع خانہ ژنن معمور و مرغوب
سوزن دلکش سنز و سیوہ ہمہ خوب

نمی شهر کُ دپن اک شاهزاده
نکارس ڈرا و واره هت پرستاره
وجهت حسُن پری دیوانه زن گو
تهندوی لسنه خنجر سینه در گوس
بدام زلف پیچان گو گرفتار
چهو عشقن زال صیادن کرت صید
پرزهن هتوںس نگاراشهوارا
زه شکل و دلبری همچون پری چهی
عجب کیا غرهٔ سیمین برن چهوے
تنپن زن چهوک پرستانک تنه اچه
بدین حسن و بدین شکل و شمایل
دنن نه کهنه بمنس فیرنت جواباه
کرن ابرام اندر پرس و جو تام
وجهت زهره سو قیل و قال بمتند

سهاه رعنا کنوی عالی نهاداه
به زهره گو بمنس یکباره دوچار
زشمع روی او پروانه فن گو
سو بمتند تیر مژگان کارگر گوس
ٹهس تم بیزبان باران بیکبار
نه نس پرواسو آزادان کرن قید
بهاراگلعذارا غمگساره ا
بمعشوقان سری عارنگری چهی
چو بند و طرهٔ مشکین الن چهوے
زیوسف چهوبنه کهنه کم خوشنما اچه
دو اسپه یکننه کت چهوک زه پایل
انن تا مهت ثرروی نس اضطرابا
گنڈن نس کعبه وسیس واره احرام
مقال و چال و حید و حال بمتند

15

ژه رنجه تراو ونیم ناو کیاه چھوی
بحکم مصلحت وُن کُس کرت فتنہ
ونن چھیم ناو ناداس خود منت
تہ بوزنت شاد دل گوش شہزادہ
کرن الفت مدارانس زیادہ
دتُن تان حکم کراو و فرش دیبا
وہتر بس پریان اطلس دیبا

عزیزا حال دل پُز باو کیاہ چھوی
زہمن چھوس ہاس لاگت تازہ اخلاص
بابنتاس شہزادن کرن خاص
چھک شرز غرایب نعمت بیاہ
کبک نعمت عجایب گرم تہ ہار
کباب و کوفتہ بریان و پیازہ
کرن وازہ ورادم تازہ تازہ

سوالس رَ دِنگر گو تاہ تہ چھوی بلہ
سپین زہرہ یہ کت بوزنت گرفتار
کرُن ہی ہی یہ میانی غتقہ را آیہ
امس گو تیر مژگان میانو کاری
دریغا لگو یہ زالہ زلف و خالہ
یہ چھوم زاگن نیم ہی ہی لبالوس
ژہ کرتم پایمردی چھین سیاہ سر
باآخرتن دزن طوعاً و کرہاً
ازین معنی سپُن شہزادہ مسرور
تمی آنہ بجلدی گو روانہ
دتُن حکم ضیافت آدوازہ
کرک حاضر ضیافت پیش مہمان
مکلف خاصہ نعمت آسہ درکار
دماغ جان ز بوی آن معطر

در آئین محمدؐ دین امجد
بچاہ حزن و غم ہاروت کردار
ولُن مایہ لبن کھہنہ چھسنہ پایہ
کمانداری فرم یارب دہ یاری
حوالہ زی چھسی بو لایزالہ
متاع عصمت و کالای ناموس
نہ امنز کاس تھر چانی مہ چھیم تھر
اندر آزردہ ظاہر آس خوش زن
تلاطم تہ تذبذب گومتس دُوہ
سوئی خانہ سو زہرہ ہیت سو بانہ
کرن دستی ہین بازار تازہ
بغایت پُر لطافت کیاہ لبامان
می ناب و کباب و نقل و اثمار
چنان کز عطر و عود و مشک و عنبر

بجواب ناز گو پایان خرد مند
نہ درواوم اگر چھ پایہ بند
سو شہزادہ حرفی خانس اندر
کمنت مجنون سنت نش عشقہ
دفتن بلکہ زادہ بیہ عشق دایہ
واو زانہ حال خود کا کی داران
[illegible]

ز حسنش پا بگل چین و چگل گو | ز رویش خور خجل تہ منفعل گو
چھو مردانہ ولے جامہ سو عیار | ولی زن وارٕ تس اوضاع و اطوار
بظاہر مرد زن باطن تمن زن | چھو ناوت تن سوا زمشک ختن زن
کرن مردانہ طرز آیہ پا یہ | نہ نانہ تون بمنتی تہ ہا یہ گرا یہ
دچھپت سو برم لگوم دل گوم نارے | زمعشوقان سو دلبر پیوم ٹاری
زہ مشفق دای میانی چھکہ ہمدای | گنیم ہ رای تمنز وار یاہ مای
ہمہ نار جنون ای پام دمساز | ز آب وصل آن طاوس طنازہ
سنت ہہ عشقہ تپ گو استخوان | ون شربت غیر وصلش چھو سنہ زانن
نہ بوزنت دراول جیران سپن دای | کرن ہیہای آخر ونہ تس دای
ہتو لالو ہتو میانے غزالہ | ہتو زالہ زہ لگنم زلف و خالہ
ہتو مہپارہ میانی شیر خوارہ | گژھ مک ما مارہ ناحق عشقہ نارہ
ہتو چھی عشقبازی جانگدازی | ہتو عشق مجازی خاکبازی
بسینہ زرہ عشقن کین بکینہ | نگینہ کھوتہ نازک آبگینہ
گژھہک واصل حقیقت گرزہ حاصل | زعشق آب وگل خالی کرن دل

۱۷

مہ کر خامی چو عاشق لاگ نامی
بنک جامی زہ از طبع گرامی

ابا کرون ملکہ زادہ ۵
از نصیحت دایہ

وایہ بار دیگر بالکہ زادہ را

دربیان نصیحت کردن

ہز نزن عاشق چھہ بہتر وصل دلبر

بعتاوون دکر کرنی نصیحت

ذرہ تمسند نر بنیہ ون بودوری ۔۔۔ برہ کرلس بر بنیہ ون صبوری

صبوری از طریق عشق دور است ۔۔۔ نباشد عاشق آنکس کو صبور است

مہ یارن نیوم دل تم پختہ کارن ۔۔۔ مدنوارن گرامی صحتہ ہارن

سو جانان چھوم پری پیکر زنی پوش ۔۔۔ مہ گوہت سر سری از دلبری ہوش

گژھوم سوی یانز درہم نہ دینا ۔۔۔ سو خوش اطوار تس لعل شکر بار

چھہ آسن در خزینہ دیار مدفون ۔۔۔ چھہ آسن پیش سینہ یار موزون

کری دیارن سو کیا لیں تہولری یار ۔۔۔ نری دارت چھہ دولت تس گری دیار

چھہ شکر لب لان لیت لیبن ۔۔۔ بدام خود ولان طب ہت طبیبن

چھہ محبوبن وچھت لون دل نثار ۔۔۔ چھہ تم شوبن یمن خوبن خدا یار

خلایق تنگ کرمت عشقہ وادی ۔۔۔ ملایک لنگ نر رہت عشقہ جادی

سو ہاروت آسو اندر سحر قابل ۔۔۔ زسحر عشق پیو در چاہ بابل

شہ محمود عشقن لوگ دامیس ۔۔۔ بآن شاہی سپن چاکر غلامس

بو عشقہ نارہ زالس تم وتاقن ۔۔۔ دلس پارہ کرم تمسند فراقن

نگارس گلعذارس تہ سو اس ۔۔۔ نثارس ہیچو بلبل جان ہارس

امتحان کردن علم شهره
بایدیه

تهوی د رنیکنامی شهره چهوک طاق	گر ژهک تهو جفت بدنامی د ره آفاق
چهونی چاره زه بالنفس اماره	د یک عشقه اماره گوس ماره
بدانا هی زماهیت انس پیے	کڈت مغز حقیقت ان ژه از وی
تهوی کرتس زه عقلی امتحا ناه	گرژهی تهوو فع تنک کرتس بهل نه
ژلی ید ژنک تنی پانی بلی دل	ولینه غم ڈلینه پای د ره گل

امتحان کردن ملکزاده زهره را بحکم دایه

ته بوزت گو شهاه شهزاده خورسند	بجلدی آود ر نزد خردمند
کنیزاه خورد ساله پُر جماله	ان شیرت ته پیرت زلف و خاله
سه سیمین ساق اندر دلبری طاق	شهاه براق چون خورشید آفاق
بایماد پنه تس زرین دسته رگل	بخلوت ژل تمتع همچو بلبل
دپس تم چهوم مه امت مشکلا پیش	توی از نخل غربت چهوم زه دلریش
مه سوی ژ شکل گناهن هند سر اچهوم	دوباره پٹ گناهس کر رضا چهوم
بوچهوس نادم مه کهتوست پرالو چهوم ژاه	گرها نو مبتلا استغفرالله

19

وتین اقرار گو شہزادہ مسرور
کرُن انکار نزائن از خرد دور
رزرفتش ہم ہمہ واقف خردمند
پتین ان دمدمہ واقف خردمند
سرہ کراون بو لقد حال مستمند
عرض اسوی تم احوال کتھ
تمن تت جانہ کس ہر تن مرشن زفر
ون پنٹ خانہ تستاین گرشن گو
ہلا تل برزہ راتہ چھکی پانہ
پیالہ گرزہ ساہتاہ اک پانہ

باز امتحان کردن ملکہ زادہ زہرہ را ودر شکار ساختن پکیہ بان شاہ انجم گوش کرد ار

۲۰

دلیکن جهوس بو یکپُٹ دور تا دور
مہ چھم اعضا عرق آلودہ سارے
سوز فتار کُ حرارت چھوم مہ درجوش
باآب سرد کراون غسل یکبار
یہ کت نہ آئین حکمت دور وارہ
بمِہ نہ حکمتک ہوش و اثر گو
ونتِ ہی بہیر نچ کرتم تیاری
کرُس تم شاہزادن زارہ پارہ
نگارہ بہر حق دوہ تارہ بیت یوزنہ
تسلّی آمنہ دیدارہ چانے
مَسہ بَر جانہ غم کھہنہ دانہ میانو
کرو صبحی توجُّہ صید گہ تام
پہارن بوزہ فیر و لالہ زارن
بگو پال و کمند و گرزہ شمشیر

توی نہ حکمت بو گومُت ماندہ چھوس بوم
مہ چھم اندر مفاصل بیقراری
سوآتش گومنہ نبضس فراموش
درینصورت شہاہ مشکل چھیہ دشوارہ
بحکم طب چھہ نامنظور وارہ
حکیمس نش سوال ان گاو خرگو
اجازت منگو نہ شہزادن نساری
دلاسا تہ مدارا وارہ وارہ
چو بلبل نہ ملہ گلرخسارہ بیت ردنہ
تمنّا درامنہ دلدارہ میانے
بو چانوی خانہ چانوی تہانہ چانو
نزرو درحشم شیران روز چون شام
شکاران روز ہیردہ کوہسارن
گڈ ووت نہ ہیرہ و مغز و شم از شیر

چھوار سکاٹن ونن تدبیر وانن
پیلوانن پزن طرح سرتہ بانن
ونن ہرم ودم بابل مخمب سرتن ی گو
ہتن تنہ تجوا سپنہ راہ نامن بوچھن زان
چھ شہزادہ نامن یارن سیمن تن
ہتیب ؤدا یہ تیر برن اگر وابی ازان پیب
کرن نم امتحان باری ازان تن
ستی ی ہ شہزادو وشن می
وینن چھپ وری ی راضی ہم دوی
ہتین تشتہ وری ی کا ی ہتن محکان اران

روان تم ٹھگ دوان اَش وگن زاری
دپان شہزادہ صیّادن سبب کیاہ
یہ کیاہ زاری یہ کیتزاہ خاکساری
دپن چھیں تم نواباہ آفتاباہ
سپُن پیدا اچھو اناہ اکھ یہ بیدا
تمی رٹو شیر تہ تس پٹ سپن جیر
نہ وچھو مُت کینہ سانی وینہ پرانی
دپن ہنز کیاہ چھہ کت پاوَن ترین سوے
بمکاری چھہ اَین چانی تنکاری
سپُن بیہوش شہزادہ کرت گوش
بشُل مارگو پیچان بیکبار
کھراہ بوزت گیبن یکبار رُم رُم
بمحفل آوسارن پا بگل گو
زیادہ گو نہ ہر کس سوی پیادہ

چھہ والان یگ چھسگ نالان نزاری
چو صیدِ نیم بسمل تاب و تب کیاہ
دنو ساری قصہ بی اشکباری
سنو باہر تغیر گل جم نہ کاباہ
کرن شیدا چھو شُل مہ ہُویدا
کرن کیاہ زیرہ سوی مارُن تہ شمشیر
آبان زور و جوانی شیر تانی
سہن کیاہ وت وچھت پانی ہین سوے
سو سرکاری نہ ہی ہی آسو کاری
سو حرف و تس سپُن تس فراموش
نتہ طومار درپیچش گرفتار
گراہ روزت جوان ہت گوش تُم دُم
سو بیدل شاہزادہ تیر خجل گو
اَتی بادہ سو ست حال سادہ

تیر تہ زادہ تن سپن ای شاہزادہ
ونی بادہ جوان ازسا پیچھو بادہ
بلی وفو ا راکری ازسا پیچھو بادہ
پیرانس تہ کی سمیرن رکا ی ہتن فوہان
ستین تجوزتہ کری کا ی ہتن محکان اران

۲۱

کی ناکس ہتن ازنی پیچھو تہ بس
نوی نش چھین ہتن ہیتر چھو دنو تس
تہ بوزت پیٹھ تہ دل تنی فو بوتہ تل
بد و فتر تل منس نامت گندن عمل
تہ دایہ درا و پراوت کب تدبیر
وقایہ تہ زادہ پراوت حسب تقدیر

کرن بندہ پیچھو بی تدبیر فتنہ
تنزن انزہ پیچھو نش تقدیر خزہ
ہتن درت بوتہ دو بی گوتہ مروو
وہتیری توتہ زاوی وبتہ زاتہ وو
کرن سرو چھانہ پیلو ا م
عجب کار راہ بلا یئجا بکانہ م
پیچھو نکا تام پری نہ گوی رام
تہ چون بہرام بیتر افگن پوی نام

بو شکرانه کړی جشن شهانه
سمو در صف بیکی جا گوش بر دف
سرود ارغنونی گوش سازیم
چهه ونکن سُل آنو مطرب بیه کُل
کرو سوی کاروستنی از چهه ژړ زار
پیا یاره جوانی ون دُو باره
نه چهی سوزن جوانی لار کاسنی
چهو شهزادس ون بصیرت خرد مند
بو فرمانبر زره الحق میانو افسر
ولی روزانه ای فخر زمانه
لشدّت کرمه کالاه از چهو حالاه
شراب روز الحق کره چهو فیروز
چهو گا شاه نه ونه تاس خاصه اشا
چهه غم کاسن مه دو هفته ساتسن

مغانه می بری کهاسن بو پانه
چمو فرقف همو مس پیاله در کف
شراب ارغوانی نوش سازیم
چهو فصل گل کرو شادی چو بلبل
می گلزار چهاو و ته لوکه چاره
کرو واراه دوها بل سوزه خاره
نه دولت و چهه مه زیرن سارو اسی
زره صیادس لو اندر دام پابند
خدیو اسر فرن حکمس بهم کره
هکو نه دانه زالت جیره شبانه
یه نامطبوع چالاه چهوی محالاه
چراغگ سوزه ناحق جیره بشب بونه
کډو واشا یمو کراوت تماشا
توی خاصن چهه تس گُل چشمه اسن

[illegible]

تہ تابان بر زرن کیاہ آسن انہ دور
دف و بربط گرزن سیتار و سنطور

رباب وتی دون کیاہ الفیچ سے
کباب و می نون کیاہ کلفیچ کھی

بمجلس در انگ آب چو آذر
بسیمین بردتک و رساغر نرہ

چھوتس ساقی برن مس پیالہ پیالہ
سوپس باقی کرن تس ڈالہ ٹالہ

سوتس پیالہ کرن انہ رمزہ پرنوش
ہوتس حالہ زران انہ غمزہ مدہوش

دوان ول دل امس مس تہ ترٹان دل
سوتل ترہ ہل تت پتھر تراون زبان ہل

نہ کراون خردمندی نہ تیزی
پتہر تراوان نہ روی جرعہ ریزی

نون حالی وٹھن پٹ جام خالی
چھون ڈالی گرہ ہم اشکال حالی

سٹھاہ مغرور گو مُت آسو مسرور
نہ سر گچھ حور بر عفت سٹھاہ پور

سپُن مسعود پُس اندر ازل بود
بمس مفقود کراو یا دیو مردود

ہمو می سارہ وی چو لطف شیخ
کرگ انہ ہوش رہ و شبنم سٹھاہ بیوہ

رشناشہ شبنمک ترماشہ ماشہ
چو نتاشہ بیوک بہ سر خوش تماشہ

بباقی ترورہ رہزن خوابکو ی و
نہ باقی تہاوس ہوشک چکہ چاو

حریف از حال گی سوزکنہ کھہ حال
ظریف از قال پی گو یا سپن لال

۲۳

[illegible]

[illegible]

پیرہ زن گلفروش و مودن بازرگانی و انتظار او برای یار جانی

و فرار کردن او در خانہ ٔ ریسمان زہرہ در شہر دیگر

نہی وقت خاصہ بادت عاشقو بادت از حقیقت

کرن کیاہ کم پرن پالتی ترن پھک
توی بازیگرن بازی گرن پھک

جمالک پایہ ہند و واراہ چھو مالس
نہ مالک وایہ چھوی صاحب جمالس

۲۴

رٹِت ورگیسہ تم جوہر وٹت دراو
پکہ بیدار گو شہزادہ نزار
سپن حیران زحالِ بد پشیمان
دپن ہی فِٹ زغم گو کیاہ یہ گہٹ ما گی
دپن نا ماہ یہ روم بد مہ پا ماہ
کہسو بالن وچھو مالن تہ نالن
تعاقب بتِس کرہ یکبار نہ نہار
ہمیِس خامس بوپران انتقامس
لدن دارس مہ کرِنم پوہ ہارس
سپاہن آ و رخصت نہ برگ چاو
وچھوک باغن نہ گلزارن سو گلرو
نہ وچھوہس روی اصلانہ تمو بوی
زِ روی بوار گو شہزادہ خوار
سو قصہ فاش گو از شام تا رو

گہٹت ترِ لو یکقلم کر سوی فِٹت دراو
تہند نم یار سیہ ہم بزم و ہم کار
ازین خسران ودک کیاہ از دل و جان
وٹت سوی موکھہ زغم سینہ ترٹت گی
گرو کا ماہ سپاہو اہتما ماہ
وسوتالن گژھو زالن نہ کالن
گنڈت انزن کرت بوار غدار
لدت جامس چھس رت بد لگامس
جفاکارس سزاوت خون ہارس
دلس سوہی اوہت گی پت کرک واو
کرک راغن تہ کہسارن تگ و پو
بہای ہوی پہیرت آی بدخوی
سر پوس یکبار مغزن خشمکوی نار
کرن تا باش کنہ نہ کنہ زفوس

[illegible]

[illegible]

۲۵

وچھت سی حور آن بلنوی معمور — زہ لپت بوٗرو تزہ باشادی وسور

بسن تت اکہ ناناہ تہ لسن اس — اسن سی ٹارہ پرت مردس کھن اس

کھن سی گل دِنن پتہ لنز دگر کار — سنن بلبل وُنن رت لتس انن دیار

سہ پوشن مالہ کرادن آرس توشن — ہنوشن دل نوان بیہ بادہ نوشن

تمس و نہارہ نی کہنہر ٹارہ سی زن — نکن ٹت لارہ ماکس تہ ہارہ پی پن

گزہن سی لت گرہ آہو برہ زن — نیرہ ہن لی بس سرہ نیکو رہ فن

وچھت سی زال تمسنز یوسفی چال — سپن ہتوال تہ آشفتہ احوال

دِپن چھس پوٗرون کت وبزنہ نسوٗ — تزہ ماچھک عجب روہنی چشم بدوٗر

پری ماچھک بغایت دلبری چھی — سری بر دلبران غازنگری چھی

بہارہ ناو کیاہ چھوی گلعذارہ — نگارہ چاو کیاہ چھوی شہسوارہ

کمو باغہ تزہ تازہ گل مہ آہم — کمو راغہ مہ سروہ گل تزہ دراہم

کمو دُرجک چھوہم تابندہ گوہر — کمو بُرجک چھوہم رخشندہ اختر

دِلن دِزہ تہ چھپ وچھت زلفہ ہن چان — شِلن ہتر نپ گیبن یامت ملن جان

پنن احوال وَنتم پزہ مہ انتم — دلک چارہ تزہ بنتم خوش سپنتم

بوچانی ویره چهیں بر خار بلبل
زه میانوی پوررون چیمن هندو بے نور
همیشه لبته سافی یار پیشه
کری پوررہ زر نیه بیوفائی
بوژائی نازچھوک طنازہ میانوے
خریداری کری نازان بو پانه
کرن سی زال لس کیا عذرخواهی
دتن تت دل چه مه پراون سومنزل
هتن پل دار از کیسه کڈن دیاره
بهت والس سه جانانس وچهانی
هبر نولن نه مین آس بولن
گهی بقال گه بزاز لاگن
وچهن اطوار لوکن هند ببازاره
زنار هجر جانان سینه بریان

زه میانی شیره کهن باغ داکگ گل
بوژ ری پاپنور ژری زان شمع کافور
زه تریشه لتشنه زان هر دم بوگریشه
مری دور رکرنیه زاه جدائی
بو پائی رازته احرازچانوے
مددگاری بری سازن شهانه
پرن گی بال بس شکر الهی
گمر بسمل نه تیغ عشق زن گل
دتن زرکارژدکاناه ببازاره
نه بیگانس تته نه پانس وچهانی
اندر نولن نه کرمز ماره هولن
گهی ولال گه خبازه لاگن
لبن نایاره سوی اصلی خریداره
پریشان دل ونان باچشم گریان

ہتو کاو ویم ژہارت سود لدار
ہتو واو وڈم کن ژی ون ژار
ین واوس وبال ہم دلہ غار
ون کاوس چوب بل ہم ولہ زار
ہزت سازہ ژلوم کتو ہائم برازہ
کرت غازہ ہائم رن چھن بوتازہ
[illegible]

دیارن گرفتہ ئند لالہ زارن
پیارن گرفتہ سارن کوہسارن
سو میانوی یار در سنجار وچھین
سو در فرخار ہم تاتار وچھین
ہندوستان روم روس وقابل

بر ترکستان وچین ارض تقابل
[illegible]
نشاط ودل [illegible] یاران
[illegible]

نتس میانی سلاماہ دل گژہم شاد	دِتس میانوی پیاماہ پاوتس یاد

عاشق شدنِ دختر بادشاہ بر زہرہ باستماعِ جمال او

سپُن مشہور اندرٕ شہر مذکور
جواناہ پوٗرہ مہرو آو ازٕ دوٗر

صباحت چھس عجایب تہٕ ملاحت
فصاحت تس غرایب تہٕ بلاغت

منوّر غرّہ تس جانس زٕلن کیاہ
معنبر طرّہ جانانس الٚن کیاہ

زٕلن چھوٚن گل ملن ڈیشت چھہ بلبل
ملن سنبل گلن نران تارٕ کاکل

سو دلبر کیاہ چھو نازک فتنہ پرور
سو گلبرزن غزال نازٕ گستر

سیہ چشمن چھہ لاگت سُرمہ نازٕ
تہوی شوبن بنیہ آہوی طنّاز

چھو شہمارن سو مارن زلفہ تہٕ ہاے
سو شہ مارن تارن دورٕ گرائے

تذرو نانہ لاگت سُرمہ تہٕ ساز
شہاہ ممتاز چھوٚن سرو سرفراز

غرض تس شاہ شہرس کور چھوٚن چھور
ننہ ماحورہ ہندوی دوٗر پرنور

جمالاہ شو بوٚن تس زلف و خالاہ
کالاہ لوبوٚن بس بیمیا لاہ

دہان تس تنگ تہٕ رخسار گلرنگ
سہ شوخ دشنگ ڈیشت دل دواچھ ان نگ

سو شہریت چایہ ہارن خوشکارن
تو تیی ای از لارن یار شہارن

نہ سن دل رام زان گلفام ساتس	نہ برلب جام یا آرام راتس
کرن رنجہ زخس لایت سہ نجہ	نہ دل ڈنجہ چو عاشق عشقہ نجہ

رفتن بادشاہ بشکار و ملاقات او بزہرہ گلعذار و شگفتن شدن

دِین تم شہریارن تاجدارن	کرن خواہش شکارن آو لارن
ژٹن میدان وٹن سنگرتہ کھآے	رٹن وحشی ژٹن از تیز خوبنار
چو شیر شنگ در جنگل قوی چنگ	سو تیز آہنگ سپن آو نہ تنگ
گہی مارن کلنگن گہ پلنگن	گہی ہارن خدنگن گہ تفنگن
گہی بالن کہست والان شغالن	گہی نالن وست گالان غزالن
کرن تاراج گو سوی صاحب تاج	گہی دراج گہ تیہو گہی ساج
سہ نیکو فال زہرہ اندرین حال	زدار زال دامر ہیچو بطال
کہست چون ارجمندی بر سمندے	بکاکل دیو بندی چون کمندی
دوان ون آس یارس گلعذارس	ہون پی تس نگارس خوش شعارس
گژھ مارام طالع بخت پدرام	لبن بہرام نیونم ہوش و آرام

سپُن مسرور شه بوزِت زخم دور لکهون منشور بر احضار آنخور
خرامان آیه مه در برُج خورشید بسامان ژرایه در ایوان جمشید
وُچهِت ڈلوز ونه سند موکه تارکن هوش شه خورشید رُخ گو حلقه در گوش
کران ڈیشِت تعجب آسو داراه مران کرِ نیت تصوّبُ گوس داراه
تحیر تس وچهِت آنچشم بکحول تغیر بس ممتس ترا زلف شنگول
پری پیکر سه ممتز گو مشهور نه عشق زهره گیمژ پُر رنجور
ننی پانه کنو بوزن فنا نه ارمی آنه زغرفه درایه پانه
بهت پٹ داره گرُو نهاره زاری وچهِت گی تاره اکو کو واره ساری
وَنن سَی گلبره تراهم بره لال دمی بارت بره کرنهن بره بال
کنه دوُرد مه شوبک تُسی کنس تل ننله تروره کاسک تسی ملنس تل
تره میانی شیره لابق چهوک گلابو مه کُن کرفیره رُخ تسی آفتابو
تره کراهم وچهکنا سوزِو آهم گره تراهم چوسه ای پادشاهم
نه بوزِت لال گو تس مالو فی الحال سو صاحب ان یوز اهنول پامال
برن حسرت تهٔ اُسس جای افسوس کرُن هی هی فطُم مینای ناموس

چھوا ز خوب بیگانہ در زمانہ
زپیشانی شرافت چھی ننن لس
یمن وون پاکبازن جانگدازن
زرک خوشدل قران کرون تارن
برگ ون لول مشق زنی چھوک ہول

بجبوبی فسانہ خانہ خانہ
سر خانانی نجابت ہی ونن بس
تلاشاہ کرتہ سازن کن دہ ازن
کرک واصل سمت نہ رون نگارن
ملالہ ہول نزاوت کر بینہ ڈول

در بیان فرستادن قاصد بادشاہ زہرہ را

یہ کت یان ون امیر و ملک گیرد
شہن بوزن سوی آسون ودمی یار
سو قاصد گو سوی زہرہ بلت و
دلو نیک اختر روشن گرہ کر
زہ ای شمشاد قامت ونزدلشاد
چھ لس کن کور اندر پردہ مستور
رتوی چھوی بخت ولول تخت پیراو

تمو نیکو مشیر و خوش ضمیر و
توی قاصد لدی تم لس ہدی بار
بپالس پیو ونن پیغام خسرو
کرک شاہن سرہ کراوی ورزہ در
کہ شاہ زاد کراوی خانہ داماد
ورہی سی حور زہی کراوی ہن پور
دتوی دی تخت شکر سخت ون کراو

٣٠

گہی غم بعن نگاہی ہن لال
دوہم قاصد اٹن بمنی ونن چال
سوی آن واودیم حلقس کرم داد
زدولن کیا زہ استمداد پراون
نزدن کو نہ استمداد کراون

بو یکن وعدہ الحق زاہ ندو الی — ندوس یانہ یوسو پنن نہ رس
ترکھ پیو وعدہ عاشق شوعرلو دو — طریق پیو فانی دوہ یار اہندو فانی
صفائی پلنی کام چھی پہا اخر فانی

دریامان انکا ح استن بادشاہ — زاہرہ ارادھ وتن جو

ژه ما آسینه اُمن واره باور — پزی چھی کت خدا چھوی یاروباور
سبب کیاه گوی ژه یژه ولن کرت دور — دریغا ذی تیچ تصولت زرت پور
دپُن تس زہرہ ای خوش کیش غمخوار — مہ چھوم اک مطلبا دریش دشوار
سو کرنیری دِلس شادی بہر فیری — تمی ویری بو چھوس غمگین دبری
توی غربت مہ کراوم خانہ نزاوم — توی کربت مہ پراوم تہانہ زاوم
توی حرمان زٹوی خسران زٹوی مہ — ادی فرمان تزٹوی زبان کہٹوی مہ
سو مطلب وتن برلب انُن چھوم — یہ گو شکل ہنُن بِل ہنُن کیا چھوم
وتت بوزن تگی سوی بلا ریب — زتت پانی چھپیش عالم الغیب
چھہ کیناہ کار آسان سخت دشوار — نہ آسان یا زتت کراون نہ غمخوار
تجم یژہ کال خواری عجز وزاری — وُن کراوم عہد باباری مہ کاری
گرتہ ہم مقصود یتو تامت نہ وَن بود — نہ بوزن عود چھوم نہ لحن داود
نہ بالذات جسمانی نہ زن خوی — نہ سوی حرص نفسانی کرن روے
نہ شہوت دوٗ رہو ہیچون کیا جور — تہوم منظور الحق تی چھو دستور
کرت پیمان نفعی کُس آسہ پالی — زرت ایمان نفعی یُس آسہ ڈالی

ان ونان اوچھ ترتنس نس زنن جال — ون زن فال از ساسیانی نن حال
لوشکین ہوی نی اسم یا از با نتوی — پچھ امن از اینچ اوی
یون ہنی کا بوی ہم — ون گرس یار یہ پیمان
پریا بندہ

٣١

بعضی تنده زن یبی ژه الایمان
چھہ نتی پرہیزگاری قاعدہ واری
ہتوس تابع بوساری مردکاری
کرن سوی پور گنس چھم بردور
ومن نتی کور غلامس بوزن چھوی
چھو نی مشکل پس ترگوشہ دِل
یس یان ول نہ نیرس پای از گل
کرت تہاوو کہتاہ فکر اہ روبام
یرات تہاوم وتہاوو زاہ گروتام
لکاچ حالس کرو چیلت وحالس
منی لالس ہتو وانی پوزساس
کرتس تہ نال تھر کام حاصل
و ہتس اقبال پای تام واصل

ره عیش و کام تن آرام لدی
ره بیمین جام زرین دام لدی
ون کرشادی تره چی از نامرادی
ولک دادی زه کامی ام جوادی
زه گوش کی زهر وزان پچه کنه زوون
زه توشن کو پتهو کچهی کراو ون
همس افکار و گراوت غمگ خاطر
بوده گلزار و دیم تا غنچه کردار
عود ساته پری پیکر بنی
کرمن شانه سنه زلف اسن ته
برت سازه ون بیتی و سانی
کرت غازه اسن پهیم شادمانی
یه هجر کر شام ثرل وصلک صبح قل
مراد کواو دل ناب جاگه گل

٣٢

تو یې دل بوزه تامت ډنجه بالی
نه روزم بوزه یامت رنجه چالی

تو یې داره بلس نه رتن گلسته
ادی چاره زلس شرمن ډلسنه

دیو تو کن کتهی مه پانه ذرتن
چهو وازه دان کتی بو پا نه زیره من

شهانه خاندرج کراو تیاری
مهانه هال گرچ پراو و عیاری

یه بوزت راز ساری کار پرداز
کران گی سازنه سامانه پر ناز

کرک گچه واره ایوان مکان
پرک شچه باره کیوان عیانا

سهی خوش رنگ یم سر سنگ ساری
بغیر وسنگ و رفرهنگ کاری

ون پې شاه انتو ثم خرد مند
ان تس باه زن زدتان سولبند

هون اقرار تس قاضی کرن کار
گوان لبیار کس بازی بران باره

رباب نی سرود و سازه چنگ
کباب و می نمود و نازنه رنگ

نثار کره دزابر جود کیا پیو
سهی کیاه تو ددل خوشنود کیا گو

کرکتس مخنه هارس نزرفشانی
نزرگ لس بخته کارس شادمانی

کرن چس دل دلهی ازغم تهی زه
نه چون سر و سهی چهی ون هی بونه

لبت شاهی زه ازمه تا بماهی
چو کهی داهی نه کرشکر الهی

[illegible]

یهوی پرانوی رفیق زندگانی
یهوی میانوی شفیق جاودانی

یه اندرم رازنش معلوم نه بانه
چهو حیله ساز دنیا شعبده باز

نون دل اول ازگن رم نمائی
دوں جو عاقبت از بیوفائی

اول آباه سوہاوان دوره خواباه
پتو تاباه بوان ہاوت سراباه

کرن بیداد بر ہرکس نه امداد
زرن بر باد نه اسعاد یاداد

بهت باسنگ آن زہر براورنگ
زمانگ رنگ او چهان یم کج آهنگ

گهی کراوان تفکر بهر این کار
گهی پراوان تحسر بهر دلدار

کرن پردود چشم سرمه آلود
گرزہم مازود بیزت سال موعود

کرم ابراز ما کا زاه دلک رانه
زرم اجهانه از بس بخت ناساز

یهی غم نش دلس اندر دمادم
یهی ہم رست قامت نش کرن خم

یهی تهر روز و شب آسن بدل در
یهوی زرنش ضرر ساز نده بیمر

دوہس ہر سات سی کهوتران زرنه آفات
بون یان رات نه کراون مناجات

مناجات کردن زہره بدرگاه قاضی الحاجات

الٰہی چہیں آواره کرته چاره
گیس از غم بوماره کردگاره

٣٣

درالحت نشستن زہره

وفات یافتن بادشاه

سوکس گل ژاویت باغبن پرت چاو
سپین پیس بود گودوراه کرت نرگی
چه مرگ نه ورڈلیت شیر درشور
پری پیکر پرستانچ سمن بر
وسان هر روز بادو شیزگان بوز
چه گنزرن دوه با انداد وابکار
شه رت یان گی ون پت شی آس موجود
ودن آسیس پری پیکر بدن چاک
ژٹن جامه گرتهان حیران چو خامه
دپن ون تهنیت پالینه بابو
هتو بابو هتو مرتم نوا بو
هتو سرسایه میانو رایه میانو
هتو مرتم هتو ماتم مه زرتم
هتو مرتم مری زرتهم زرس خاک

یمسنه آو دستی موته نوی واو
فلاطون هوو اسکندر ته مارود
سلیمان سوزرن در حفره گور
تذرو زرارم باغچ صنوبر
اسان غم سوز ناحق شادی اندو
ژلم اندوه کردر برایم یار
شهن جان کر بحق تسلیم ته هود
لدن آسس یهی در عدن خاک
پران نامه غمک مثل حمامه
یه چالوی تعزیت ژالینه بابو
هتو کعبو ژه میانی مستطابو
هتو سرمایه عالی پایه میانو
هتو بهر تم هتو دیده هو زرتم
هتو کرتم بری کرتهم برس چاک

پری دیوانه سان جامه دری بو
گدایانه لدی نامه گری بو
سری کا روم گری نوحه گری بو
پیمانه هتو ش ماتم پیتهو
پران ماتم ژ قصیده نوزدیده
چهمی بو نار سیده ما ر شیده
هتو ایتی گا هو چ کلا هو
هو ژرم چشم آهو ارشکی بابو

پیتهمی زرا پهانه مابهانه
وچهم از زوانه وانه پیان پیانه
بگیس گل ژن برهی گلبره بو
ویس بلبل نره صاحب نره بو

۳۸

٣٥

وندی سر تاجدارس نغز بہارس
نہ زرا اِم کہو مزارس کہنہ کارس

چھو کرمُت اِم مزاران سُور یاران
کمن زیبانگارن گلعذارن

مزاران مات گرگم خوش مقالات
ہر ئیرہ تارات گوگراوت سو سپہات

وتن ئی خون ہاران پان ماران
گمر تارئون و تاران آس تہاران

بمُت لس نون نرن لجبر درہ زرُون
گمر محزون یاشید و مفتون

امیر و چہلو سو سلطان وارہ وارہ
وزیر و ولو کمن لس فو الوفارہ

دڈک خمناک ساری آس دلچاک
لڈک بیباک در گنجینۂ خاک

مرُن ساران چھوات جبر ستر سُن بیم
نہ زرن یہ از تضا پس نہ برُن غم

مشورتِ امرای دولت در باب خلافت

وتن رادی خلیفہ بی خلف آسو
نتن گویا نوسی گوُمت تلف آسو

چھو جیران بی پدرِ الحق سراسر
ولیکن بی پسر جیران فرہ ونتر

سمی قانون خوان تہ قاعدہ وان
سمہ ارباب و ارکان اندر ایوان

گران تدبیر لایان بر ہدف تیر
جوان و پیر در یک حلقہ جاگیر

بر آمدن زہرہ بصحرا براۓ عدل آباد و یافتن او بہرام دلآرا

بیان احوال بدبختی بر کال

قیس چون عاشق زہ لیلی شیدا
مثل معشوق کرہ حالی مہ پیدا
نۀ ہا ہوم دم دنی اندرو مادم
مہ دریکرم کرن سوی یار ہمدم
کرن بربخوزو لوگستو ر پیمانوی
سو رودم دورزرین دورپیمانوی
پیشاہی نن چہ در خور نوشیرگو نزم
ودن نن تاج بر سر جلوہ

لبن یان حکمرانی مرز بانی	کرن نوشیروانی کاردانی
کرن یاری غریبن رستگاری	جہانداری لبن زرین خوش شعاری
سو جاہ جم لبت کنہہ غم زلسنہ	دلگ ماتم غمگ ارقم ڈلسنہ
کرن چارہ سہ لوکن لیک وارہ	اندر نارہ درزان ڈجبر قرارہ
ہمتس حیرت ان مجنون بین آس	سہ چون لیلی تنن باحق ون آس

مُناجاتِ دوم از زہرہ بدرگاہ مجیبُ الدّعوات

خدایا خاکسارم و لغگارم	آلشنو اغنذارم انکسارم
خدایا سینہ چاکم دردناکم	زغم آلودہ خاکم پُر زباکم
خدایا زار جہیں از دوری یار	وجہین گلزار نش رستونی زن نار
ہمہ لدتہم تاج ماآسم سو محتاج	بخشتہم سراج نش ماگوم ادراج
بواز نزرت کرن جہین نا زتہ سازہ	سواز نگہت مران ماآسہ تر بازہ
ہمہ نای و نوش تہ چاکرنہ آغوش	سو ما بیہوش جہیم گدستہ پردش
بہ ہمتی شو بہ تخت و تاجداری	عطائش کرنہ بخت و شہر یاری

اندر شنوال نجا ہر اس سر اسر ار ستن چال

ستاده در مقام استقامت
فکنده بر زمین ظل کرامت

بهت بر شاخ آن زاغ همایول
چو زلف دلبران مطبوع موزون

سو مشکین بال اقبالک ہما آسو
همایون فال وه لس کتھ سوا آسو

بذوق دل بیوی مشکین شمایل
کران کال صدا ہیچون عنادل

زه سرو ناز بوزان کاده آواز
ونن جهس زانه چون قمری سمتانہ

هتو کاؤ ونن کیاہ چھوک کنن کر
گئی باکھنہ ونن چھوی ان نهن نر

هتو کاؤ مرہ دنتم کیاہ زہ چھوی غم
دلس چهوک لگس ماتم کیاه درهم

بو تاوه بیمیرن جہس دحشه چاوه
زه کاوه کیاه دو مت آئس تاوه

ستمگاره گو یار و فاد ار
زه کمند نار پود رسینه زار

ونن منز باو چهٔت معشوق بیاآو
کمن کر تھم دلس گوفر دق چانو

سو آهو چشم سن چهوی کبک رفتار
چو طوطی خوش سخن طاوس اطوار

زه کاکل اس معنبر رنگ سنبل
زه رخ گل زن بلای جان بلبل

چو خوبان چکل جهیرس حسن کال
زنم هت زوره دل جهم پادر گل

دهان اس میم گیسوی سیه جیم
کران دزیم تمند خنجر سیم

۳۷

اندرو هتو شور علماس نه حوری
ونن دون زور عشق دو نه کیه دوری
کرو دون طوطی پید آگوم از شوی
تا هوی گلگروی چهوم جانک ها بچی
لدن مستر تم کامن نجی ها پامن
تا هوی آن پاکدامن مس بو جامن
ونزی بو زندگانی ها هم جوانی
تا هوی آن یار جانی چهو سنه ثانی

دپن تا چهس بال ای سیکین پامال
باستنجال کرم جل اشکال
نه کیاه تا چهوی نام کن شهرس نه آرام
نه دپش دارام تو با مطلب و کام
باپن اطوارش ی چهی سزاوار
نه پش یکبار آیم بوی دلدار

وچهان بهرام روی آندلارام
دپن چهوم یار امسی هو مدنوار
اته رنگین تستدی نن نمونه
امی چالی هه صورت آس بالے
یهو ی نیکو خصایل خوش شمایل
یهوگی دلبر چهچ مامیانوی سیمنبر
ونس سیمین تنس احوال چون جل
یه مارم هه هنس تیر تارم
نظر ددری گران تس ال شوری
یه ما آسیم نه همدم آدنک یار
گرهم ما فاش ره ازداج راد باشی
تهنزی چال ته تمثال جهین پور
تهنزی جهس تازه چشمان غزالی
ذرد ندان شین جهین صاف چندان

گرهان ناکام دستی حیرتس برام
یه خوشکردار مامیانوی سو عیّار
کنته سنگین تسنزی گونه گونه
خط وخالی تیهوی تس مه مثالی
چهوآن زرین حمایلس هنزایل
تخت زرهت الله اکبر
النس نیکو فنس باورگنس نل
مه کن دارم نه نزارن خون هارم
حذر حوری بران بس ناصبوری
یه ماکاسیم نه غم گو کاردشوار
ونهم برخاش از تخلیط بشاش
تهنزی ڈال ته اقبال تس پور
تمی اندازه ابروی هلالے
چهونن خندان سو یار ره درد مندان

[illegible]

[illegible]

گهی زهره کرن کیاه چس موُاسا | گهی بهرام کراون لتس دلاسا
گهی بهرام باون دردا ایام | سه ماه تام لتس دارو دون تام
گهی زهره کرن ساز شکایت | گهی بهرام آغاز حکایت
کرت باوت اکس اک دل درت گوگ | پرت شکراه غبار غم هرت پوک
زدوری هی ون نگارن هوا آسوک | بوصلت کردگارن لول کاسوک
سپن طی هجر آئینن ژه جک کهی | لبک پی عاشقو چیت عشقو یی می
سپن طالب لبک پانی ژه مطلوب | طلب غالب کرن روز کنه مغلوب

درخواست کردن زهره از پری پیکر لباس زنانه و زیورات عروسانه و آنهمه را بر خود پوشیدن و از خجالت ساکنانِ حرم خروشیدن

کرت لتس گلعذارس عذر خواهی | سوئی مشکوسپن پس زهره راهی
پری پیکر سه رشک حور اخور | مه الوزننه خورشید خاور
ارن دپوس ژه لیس زرکار جهوی رخت | انت دم دل مه سوی رکاره جهوم سخت

٣٩

گیک بی آب استغراب کیا گوی
هناه سندره کرتندی چو سندر
مگر هڅ ئی سر دل سخاره هم زرد
غرض چا نوی هرلش نیزینه تراون
بو آتس زن کرمنه زاه و ناوان
توی مهلت هرم چانس و صابس
برم جهداه توی پنهان کرم رانز
یه کت زاه کینه لش باوت کرمنه
کهټت ورد دل هیوی شکل مه آسوی
مه نیومټت آسو دل اک نوجوان
تهنداو صنا باوی هیچو وصاف
عجائب فتنه پرور نازنیناه
چهو تهنداوذی نیهه نه وآنه آژ
تهندوی نام چهوم شهزاده بهرام

ژه چون گولاب اشک ناب کیا پوی
سوئی بندر بدر شو زین سمندر
چهو سینه مرد ناحق کیا هتو ورد
مرض میانوی تگو نیه پرژه ناوون
کرم کم فن نه فافس کر درم تن
اوی فرصت تهوم سالس سوالس
پرم عهداه اوی کتمان زرم بانز
دوت کیا چهم بجاسی پت کرمنه
گیبن باسل خداین رسل مه کاسوی
بوکرمژ ماره گل تم نکته دانن
نگاراه صاف ندره چشم الصاف
غرائب غمزه گستر مه جبیناه
شوئیں بانزی بو کرلسن آره کاژ
مه سینس آم تمسند ضرب صمصام

ژه ای گلفام یدی چهوک خردمند
با ان بهرام کراوک عقد و پیوند

چهو دالا از گهر آن سرد بالا
چهو کالا شو یوان لولوی لالا

بنی جوره تهوی ید ساره اوره
رضا طوره بنن یژه کن نه دوژ

ژمی ید وان تهوی و لوان بوزادن
ژلی شیوان گلی ماتم نه زادن

درت ال ید ونک صادر رضا گو
کرت ال سد نبک نادر مزاگو

یهوی گوهر اسه ید آسه شوهر
کرونه هر برد مهر دو خواهر

بولاگی دای یریانوی بره پردای
ژه آغه بای چهک بره سرگری جای

ز سینه کینه ژادد اتس پراود
محبت باگرادو لوزه کرادو

کرد نه کم دد شی یت اتفاقس
پره وهر دم صفت صلحک نفاقس

محبت دولنهاه صاحیدن یاره
عداوت صولنهاه ید حاصلن کاره

بدین اقوال لج زاله ییه مال
نه استبدال تت کراون یژ اہمال

رضا تهادن بخوبی ارتضا هم
قضاتی آسو گوش انقضا غم

انک بهرام سوزک سوی حمّام
سپن فرجام تس آنطالع خام

حمامه دراد ہیرت خاصه جامه
شمامه چهادہس و اکھ جامه

کران بهرام بس کافور پیری
نه گل اندام تن شنگرف پیری
وچھان بہرام سرو قد یاری
بکھی بادام وگر بیرو ماہی نار
بگردن تن دو مشکین زمعشوق
پیش خوش بس زنیمین زمعشوق

بشتان گو پر از شنگرف و کافور
نه جانان زن ہرن یاقوت و دردوا
کرت انبار آب و نار بیکی
دو شیوی یار بی اعتبار بیکی
دوات سیم کلک زر نگو تر
دہر از بان ہا بہتر من کر
تو کیاوُن تراس ہاوت نوک الماس
بدرت یان بس گوہر پو منی پاس

پترہن دانا زنانن قدر دانن
اگر دلخواہ آسی جورہ چون ماہ
ہمس اندر حبالہ چون غزالہ
دتن اقرار بہ تزویج دلدار
کرُن تسلیم بہر امس زر و سیم
چو شد خورشید عالمتاب در خواب
سپن بہرام ڈیشت جاہ و احشام
کرک باہم بنازش التفاتہاہ
اکس اک وادہ کراوک حال روشن
اکس اک سازگاری جانسپارے
ہُرو تس بوش ڈیشت نازنین اوس
رٹن دربرسہ حور روح پرور
تہون تس لب بلب قالب بقالب
سو مست کاہ بلبل زن بگلزار

چھو شایان مرد مانن صدرنزانن
بہک برراہ یدوی تت بنک شاہ
پری پیکرانن مالہ منالہ
سپن غمخوار بر تفریح آن یار
برن تعظیم و تنس تخت و دیہیم
برآمد از تہہ جلباب مہتاب
سٹہاہ تبسام با یار دلآرام
نرک بغیم نوازش اختلاطاہ
وچھت یارس سندر مال توشن
کرک کیاہ بوسہ گاری مہر جاری
سو اطلس پوش تامت آو در جوش
بیک بستر سپن ہمخواب و ہمخور
چشید از بس طلب جام لبالب
کر نوا دگار تم غنچہ بمنقار

مثنوی انوری او اندر گلستان
مثنوی انوری او دو سبستان
مثنوی انوری سلسل کامکمل
مثنوی مقصود نوون شیرین
مثنوی مجنون سکوہ پیش

کرسیاں کار سازاں ایکس اند
چیپاد لنواته بے نیازا ہر کسی
پرانته وراه ولت بوراه نوی
کمن نوراه بلت سوراه نوی
کران ثمن خوباں آن ہیل
صدا ازانکو ثمن ثمن خوباں پچاوان سر دیل
اپنیا عار دل فیض گمراه دنیا

کران نالی ھین اثواب زربفت	نه دان حالی ثمین اسباب ہربفت
نه ڈیت سازته سامانه بهرام	کران کیاه نازبخشس باپنه بهرام
بهن گاهی سوباآن دختر شاه	گهی بازهره آن عارنگر ماه
گڑهان گه باپری پیکر بهم آغوش	گه ازجان پروری بازهره بهمدوش
گهی دربرمتس آسان بین بال	گهی بهسرمتس سنی نوهیه مال
یهی شادی ته آبادی دوهی لس	یه آزادی نه وامادی دوهی لس
سین آسوده گونس سود حاصل	حکومت بودته بهبود حاصل
نفع آلیس ولن جامه نفائس	طمع درالیس نه بخشن نادلایس
دلس ذاتن نواصاحب لواگو	چهوکس بیوس دوافرمانرواگو
کرن دلشاد ملکگ لوک ساری	زرن آبادتم مملوک ساری
چهون ڈیت سوائ بخنس نه راجس	هون کیاه دادت بخشس ته تاجس
قلم گولنگ وکن عاشق بیتوی بس	ثه نه لس منگ بم عزت دنوی لس

مناجات از زبان مصنف غفرالله له
ولوالدیه

نه کاری عمل نه ست بوناری
نه پربه باری گرگ بهم گنهکاری
نه چهوک کسته بدلالم مه بختار
نه چهوک غفار بهچهوی گنهگار
نم دل برمتای عم ملای
نم وای تبای یا الٰهی

[۳۴]

گگیم جاری مہ دردل برائی تاریخ
زبس اقلام گوم قوم وارقم
پیین انمام وارہ زہرہ بہرام
جہانبانس شاعل منظلس گو
یہ تا وانس ہوس شرکی ولس گو
بکشمیری جہتا بعل در پا
ونن دستان زیباچون ثریا
کیباہ شرگوین منز سوا اشر
طیباہ چارہ چون منز سوا اشر

پمنت چھوس دور صلیح وہ ہاوم	گمنت مغرور اصلیح کن یہ باوم
زانسکبارہ تراوم پت خدایا	باستغفار ہاوم وتت خدایا
ہرن اُش چھوس ہمنت شرمندہ بردر	پرن ہر دم یہ بیت ای بندہ پرور
یہ کر از درگہ عالی یہ خالی	نظر بر عاشق تر الی دہ چالی

دربیانِ خاتمہ کتاب مشتمل بر حمدِ ایزدِ اکبر و تاریخِ ختمِ کتاب

ثنا جانا بآن قیوم دانا	چھویس خوانا کران لوکن توانا
رچھون نہتم یاربارس گوس گلزار	سو فرعون خوارنس آبس کران بار
شفا دتونم مہ بیت قلب سقیمس	دوا کرنم عطا طبع عقیمس
نمی ہادم رہ مسجد نہ بازار	نمی تہادم بکف سبحہ نہ زنار
نمی الہام گرجاری مہ انعام	نتہ ہمتام بوآسوس سٹھاہ خام
درین فن بابی سنزی سبب گوم	سو مشفق اوستاد زانہ یہ بیوم
نہ سوی ہادی چھو بادانیدم توی آم	نگر مہدی ہمتس بپوشت اوی نلم
لشتہر وودہ لستند اشعار معروف	بوصف حکمت آن غمخوار موصوف

وقتیکہ نبوی بحث بہر بیان پاری بار سترہای تاریخ
بزدام پیچھ ۱ع بکرم والا ۱۲۹۱ بجری

تمام شد قصہ زہرہ و بہرام

۴۴

نعت شریف از مصنف کتاب

ای شفیع الامم سلام علیک
وی خطیب امم سلام علیک
ای امین و محمد و مقصود
وی امین و محمد و صاحب معراج

[illegible]

ای نبوت [illegible] باب خلد سیدی

[illegible]

لله ؤن نار چا لو چهوم بکنار
آب انار هیالو ژی گلنار

تاج لولاک چهوی لسر چالاک
تخت افلاک و وسعت املاک

گرد نعلین چا لو عرشس تاج
درد تو عاشقن چهه عین علاج

سُرمه بنیر زړان ژه از ماز اغ
چهوی ژړان ای نسیم نرگس باغ

ابرُوَت آبروی قوس و هلال
لاله از داغ رد تیوه شنه لال

غم امّت ژه در حیات و ممات
ژړان هیلاد تا دم عرصات

از تا دل م ر وده کونه لدی
ونه دو ر ده دو دیده کونه دی

از سر شوق پُس پری ژه دُرود
بر در حق نمی اهوا مقصود

کار حق و ملایکه چهو درود
نار حقس دوا درود که دد

یُس د ر ود ه پری بذوق و حضو
دال و یرانه گردش معموره

از دروده ژلان داکُه نگار
چهوی دروده وسیله دیداره

کهی ژلان از رنج دل هیکل
لی در ود چهه آئینس صیقل

شریف	گرد دروده پران ودک حالا یکهنه خالی چهوی عاشق تر الی	نعت نه چهو

لطف تو ره سر ایبر د فقیر

[illegible]

نعت شریف

[illegible]

کلمہ لا الہ الا اللہ
دفتہ دو یارہ یا رسول اللہ
از جنونی جوانی و غفلت
فتنہ شیطان سرمنہ تیغ زت
ہجوم گران دوران مرحمت
نفس امارہ یا رسول اللہ
ہاوتم تردی عظمتہ غم باوی
وادانہ دم بو سر بیر ہادی
زر ابنہ وار سینہ کھ
چاپہ دو یارہ یا رسول اللہ
اسہ سکنی تہ بہین افلاک
عرش و کرسی و لوح و آدم خاک
وال تہ تہ ہو بت لولاک
نیک گفتارہ یا رسول اللہ

رو یتو رشک مہر تابندہ
ہجرہ تہ رونتہ تابکی زرہ چانو
کروچہ مسجد تو بیتک و قبل
کرمہ ہادک نقاب ترادت روی
عمر سورم تہ تہاد تہس قونہ دولہ
کاش پیدا اگر ہہنہ آسہہ خاک
کاش در دور تو ہمی بودم
کاشکی ڈینشہہک نعرچانی یار

حسن تو ماہ راتنگافندہ
ڈینشہ کر روضہ منورہ چانو
دل سوزران خود تہوس قندیل
یاشمیمی زہ گیسوئی خوشبوی
تیرگی کاس ہاد وصلگ لوزہ
لیک سوی خاک لیس ترہ مدفن پاک
سر بپایت گہی ہمی سودم
ذو الوفا آن مہاجر و الانصار

نعت شریف

عاشقا سازہ بس نہ طول کلام
ہدیہ کن تحفہ ورہ درود و سلام

گوس بو مارہ یا رسول اللہ
ہجرہ گوی تب مہ وصل قربت وار
دم زلیخا یہ یوسفی دیدار
بہتہ بر تخت چہوک ترہ شاہنشاہ

لوڑکی نارہ یا رسول اللہ
چاوتم کر طبیب چہوم درکام
خواب دوہ تارہ یا رسول اللہ
بیعت ورین ہمو چہہ ائس گمراہ

ببل بیرہ لا اندبو الا
دہ بیر بو احمد خدا
یاہی لعل مہ ابدارہ تہ بی
نمہ بہارہ یا رسول اللہ
دروراق تو عاشق نہ الی
تشنہ بس وچک مغز تنعو الی
بیکی حید جبر مرسرلن حا لی
چانہ امارہ یا رسول اللہ

نعت شریف

اذی پیپیل یاد
واقف زردہ یارہ صحبہ
دی محترم ارہ ستم
بانوی و بانہ بنیم

تزی ما نو مک عاشق نواز
بیتاب چھوس بی آب باز
اوّل دھان چھلنن سہ بار
میانی سلام و اعتذار
سوی مصطفیٰ سوی مجتبیٰ
معشوق موصوف خدا
سوی رحمۃً للعالمین
روح اللہ و روح الامین
سوی دستگیر عاجزان
سوی عذر خواہ عاصیان
مقصود لولاک ای صبا
واللیل دیگر و الضحیٰ
تس وفتہ ذلّت چھوی راہ
کرتس توجہ اک ذراہ

بی مزد و منت کارسا نہ
دُدُ سی بوانہ نارہ بنیے
لاچار چھوس دو اسپہ لارہ
بنمای اظہارہ بنیے
سوی مقتدا سوی پیشوا
تس نام مختارہ بنیے
سوی ہُو شفیع المذنبین
محتاج ایثارہ بنیے
سوی رہنمای گمرہان
عالی چھ اطوارہ بنیے
سوی از نعم کس قبا
گیسوی و رخسارہ بنیے
از بس خطا اک کاشراہ
کم کیاہ زنقدارہ بنیے

٤٧

نظم نامہ قاضی نظام الدین
نام مرقوم شد
وعلیٰ آلہ واصحابہ اجمعین
وصلی اللہ تعالیٰ علیہ
ثواب ال دار بنیے
ہر دم کرمس کر صدا
کراو بنہ فانی مطلقا

مختصر فہرست کتب بزبانِ کشمیری

ملاحظہ فرما کر ایک روپیہ کے کتابیں بذریعہ پارسل ضرور طلب فرماویں

نام کتاب	قیمت
گلشن نعت	۲؍
امیر حمزہ حصہ اول	۰۲؍
" " دوم	۰۲؍
" " ۱۵ حصوں تک	
اسطرح فی حصہ	۰۲؍
تمیم انصار	۰۲؍
کرامات محبوب العالم	۰۱؍
کرامات غوثیہ	-؍
حدیقہ نعت	۱؍
یوسف زلیخا کلان	۵؍
ہارون رشید	۱؍
گلریز	۴؍
جوہر عشق	۰۳؍
جنگ خیبر	۱؍
جنگ دیوزر	۱؍
جنگ تال	۰۱؍
جنگ کربلا	۲؍
جنگ زیتون	۵
جنگ بدر	۲؍
جنگ بیر العلم	۱؍
جنگ امام محمد حنیف یعنی ظفر نامہ	۰۳؍
جنگ زقوم	۰۲؍
دنہ دُن حصہ اول	۱؍
" " دوم	۱؍
" " سیوم	۱؍
بجلی دنہ دن حصہ چہارم	۱؍
عمر عیار	۰۲؍

نام کتاب	قیمت
معاذ النبی کلان	۱۰؍
معاذ النبی خورد	۰۲؍
قصہ شمعون معہ قصہ بی بی تمیزہ	۱؍
بہرام گل اندام	۱؍
قصہ بہرام شاہ	۰۳؍
قصہ امام مسلم	۰۲؍
روضۃ الشہدا کلان	۱۰؍
عشقہ زٹن اول	۰۴؍
" " حصہ دوم	۴؍
قمر الزمان حصہ اول	۴؍
" " دوم	۴؍
قصہ اصحاب کہف	-؍
قصہ حضرت صابر	۱؍
قصہ بلقیس و سلیمان معہ	
قصہ سلطان ابراہیم ادہم	۰۲؍
قصہ ہیوا قصہ سبا	
تعریف ماہ رمضان	-؍
بدائع منظوم	-؍
غزلیات مہجور	۰۱؍
ضروریات دین معہ ترتیب نماز	۱؍
کاشر مسئلہ کتاب	۴؍
معجزہ یمن	-؍
شمائل شریف	۱؍
سکندر نامہ	۰۲؍
سلطان محمود غزنوی	-؍
ہبہ نال لطیف ولی اللہ متو	۵؍

نام کتاب	قیمت
زیبا نگار	۷؍
شکر ریز جواب گلریز	۵؍
عروس چمن گلبدن	۵؍
گلدستہ بے نظیر	۳؍
شیخ صنعان شیخ منصور و بہلول نامہ	۱؍
عورت ڈلہ یعنی قصہ دشنان	۱؍
اعجاز غربیہ	۵؍
یک حکایت بہار بلبل بیر نامہ۔ چہار باغ رنگین۔ ملہ نامہ آفتاب نامہ تار نامہ کیک نامہ	۰۱؍
مہر و ماہ	۰۳؍
موسیقی حصہ اول دس حصوں تک فی حصہ سوا آنہ تمام غزلیات اسمیں درج ہیں	۱؍
آتش خانہ معہ گلشن	۱؍
چہل قصہ یعنی کلیلہ و دمنہ بزبان کشمیری	۳؍
معراجنامہ معہ وفات نامہ	-؍
معراجنامہ کلان	۵؍
احوال الآخرۃ کلان از نصار اللہ	۰۳؍
نام حق	-؍
خنجر عشق	۰۲؍

نام کتاب	قیمت
شفاعت حسنین	-؍
جواز شیئاً للہ	-؍
خدیجہ نامہ	۵؍
کاشر گرالہ کور یعنی سوہنی میہنوال	
گلنور گلریز	۵؍
غزلیات کشمیری حصہ اول	۲؍
تا ۷ حصے فی حصہ	۱؍
بہار گلشن حصہ اول سے دس حصوں تک فی حصہ	۱؍
نادر و نایاب غزلیات کا مجموعہ ہے۔	-؍
گلدستہ منقبت	۱؍
مکرزن	-؍
زین العرب	۳؍
اسن تہ گندن	۱؍
شیرین خسرو	۱؍
منطق الطیر	۰۱؍
ہشت بہشت	۰۳؍
مرثیہ شہادت حسنین	۰۳؍
محرم نامہ مجموعہ مرثیہ جات	۲؍
توبۃ النصوح معہ ختنت زنان	۱؍
دہ عذاب	۱؍
شاہ مندود	۱؍
گریت نامہ	۰۴؍

نام کتاب	قیمت
حاتم نامہ حصہ اول	۰۳؍
" حصہ دوم	۲؍
باغ و بہار چہار درویش کل چہار حصے فی حصہ	۰۳؍
قصہ گربہ و موش	-؍
حیدر بدرالدین	۱؍
قصہ ممتاز بے نظیر اول	۵؍
" " دوم	۰۳؍
" " سیوم	۲؍
" " چہارم	۰۲؍
" " پنجم	۵؍
" " ششم	۲؍
گلبن مدینہ	۰۲؍
گلدستہ نعت	۰۲؍
گلدستہ انوار یعنی مجموعہ مناقب	۵؍
سام نامہ اول	۵؍
" دوم	۵؍
" چہارم	۷؍
موسیقی نمبر ۶ در تعریف محمد عربی	۱؍
ترانہ مسلم	۱؍
رعنا و زیبا	۶؍
گل بکاولی	۶؍
گل صنوبر	۳؍
خطبہ صدارت	۱؍
گلفشی کمیشن	۸؍
قصص الانبیا	۵؍

غلام محمد نور محمد تاجران کتب مالکان مسلم بک ایجنسی مہاراج گنج سرینگر کشمیر